

በእድሜ ተለቅ ያሉትን ሰዎች ያላግባብ ማገዝባቆል

የራስዎን ውሳኔ ስለማካሄድ

ይህ መረጃ በካክቶን ህጋዊ ማእከል (Caxton Legal Centre) ካለው የእድሜ አንጋፋ ህጋዊና የድጋፍ አገልግሎት (Seniors Legal and Support Service) የቀረበ ነው። አገልግሎቶች የገንዘብ እርዳታ የሚያገኙት በአስተዳደር ግዛት መንግሥት በኩል ነው። ታማኝ በሆኑ የቤተሰብ አባላት ወይም በጓደኞች በኩል ለአንጋፋ የሆኑ ሰዎች ጉዳት ወይም የማግለል ችግር ጋር በተዛመደ ያለክፍያ በነጻ፤ ሚስጥራዊ የሆነ የህጋዊና ማህበራዊ ሠራተኛ አገልግሎቶች ይቀርባል።

እንዴት በነጻ ድጋፍ ማግኘት እንደሚቻል — ደረጃ በደረጃ

ማገዝባቆል በገንዘብ ፋይናሽል፤ በመስደብ፤ በስሜት፤ ነክካል ወይም እነዚህን በማጣመር ሊሆን ይችላል። ብዙጊዜ ስለእነዚህ መነጋገር ከባድ እንደሚሆን እና ስለተፈጠረው ድርጊት መነጋገሩ አሳፋሪ እንደሆነ የተለመደ ነው። ካሳሰብዎት ወይም ፍርሃት ከተሰማዎት ታዲያ የርስዎን ሁኔታ ለማሻሻል ስላለዎት ምርጫዎች ለማወቅ ከፈለጉ፤ በሞላው አስተዳደር ግዛት የእርዳታ መስመር በስልክ 1300 651 192 አድርጎ መደወልና እርዳታ መጠየቅ።

የተለመደ ታሪክ

ጆን/John የራሱን ውሳኔዎች መቆጣጠር አልቻለም

የጆን/John እድሜ 79 ዓመት እንደሆነና በራሱ ቤት ውስጥ ይኖራል። ከሶስት ዓመታት በፊት ሚስቱ ሞታለች። ጆን/John የዛሬ 10 ዓመታት ህጋዊ የሆነ ሰነድ ፈጽሟል፤ ይህም የእሱ ሴት ልጅ ማሪያ/Maria ብቻ ውሳኔ አካሃጅ እንድትሆን። ጆን/John በቤት ዙሪያ አንዳንድ ሥራዎችን ለማካሄድ እንደተቸገረ ነው። እንዲሁም ትንሽ የመርሳት ሁኔታ እንደመጣበት ነው። ጆን/John ብዙጊዜ ለማሪያ/Maria ገንዘብ ያበድራት ነበር፤ ምክንያቱም ከባድ የኑሮ ችግር ስለነበረባት እንዲሁም ለጆን እና ሚስቱ ከቤተሰብ ጋር በተፈጠረ ችግር ከጊዜ ወደ ጊዜ ትረዳ ስለነበረ ነው። ለእነሱ ማሪያ/Maria ባቻ ናት ሴት ልጃቸው። የተበደረችውን ማንኛውም ገንዘብ በምንም መልሳው አታውቅም። ጥቂት ገንዘቡን ለሁለት ልጆቿ ትሰጣለች። ያባቷን ባንክ ሥራና የፍጅታ ክፍያዎች በማሪያ/Maria በኩል ተወሰደ።

ከእሷ ጋር ያለማቋረጥ ታገለ ምክንያቱም መኪና ከመንዳት እንዲያቆም እና ወደ ነርሲንግ ሆም እንዲሄድ ስለፈለገች። ጆን/John ስለ ቤቱ፤ ገንዘቡና ስለ ማሪያ/Maria አሳሰበው። ብቸኝነት እንደተሰማውና ውርሱን በተገቢው ለማሪያ ስለመተው አሳሰበው።

የጆን/JOHN'S መብቶች

ጆን/John ለሚከተሉት መብት አለው፡

- በቤት ውስጥ ለመቆየት የሚችልና ከፈለገ ድጋፍ ስለማግኘቱ ከተሰማው
- መኪና ለመንዳት ከህኪሙ ተቀባይነት ያለው ህክምና ምስክር ካቀረበ ይችላል (ከ75 ዓመት እድሜ ያስፈልጋል)
- ስለርሱ ገንዘብ፤ ጤና እና የኑሮ ዘዴ ለማካሄድ አቅም ካለው በራሱ መወሰን

caxton
legal centre inc

- አስፈላጊ ለሆነ ነገር በራሱ ውሳኔ የማካሄድ አቅምን በልዩ ባለሙያ ግምገማ ለማካሄድ እንዲላክ ለርሱ ሀኪም መጠየቅ
- በራሱ ውሳኔዎችን እንዲያካድ ለሚችገር እና የራሱን ምርጫ እንዲከበርለት እርዳታ ማግኘት
- የእሱን ህጋዊነት ያለውን ሰነድ መቀየር (የአቃቤ ህግ ሥልጣን) ለማካሄድ አቅም ካለው

- በቤት ውስጥ እንዲቆይ ሊረዳ የሚችል አገልግሎቶች በእኔ የእድሜ እንክብካቤ/My Aged Care በኩል የሚካሄድ ያለክፍያ በነጻ ግምገማ
- የእሱ ገንዘብና ንብረት በቤተሰብ ውስጥ እንዴት መጠቀም እንዳለበት የመጠን ገደብ ማውጣት።

በውሳኔ ላይ እንዴት ቁጥጥር ማድረግ እንደሚቻል

ጉልማሳ እንደመሆንዎ መጠን የራስዎን ውሳኔ ለማካሄድ መብት አለዎት። ይህም ምንም እንኳን የአካል ጉዳተኛ ወይም ከእድሜ ጋር በተዛመደ ህመም ቢኖርብዎትም የት እንደሚኖሩ እና ገንዘብዎን እንዴት እንደሚቆጣጠሩት በራስዎ መወሰን እንደሚችሉ ነው። በራስ ውሳኔን ለማካሄድ ከተለያዩ ድጋፎችና ህጋዊ ከሆኑ ምርጫዎች ላይ መምረጥ ይችላሉ።

ተግባራዊ እርምጃዎች የነጻ ማህበራዊ ሠራተኞችን እንዴት መርዳት እንደሚችል	ህጋዊ የሆኑ እርምጃዎች የነጻ ህግ ጠበቃችን እንዴት መርዳት እንደሚችል
የቤተሰብ መማከርት እና/ወይም እርቅ ድርድር ማግኘት።	ስለርስዎ ገንዘብና ንብረት መቆጣጠርና ስላልተከፈለ ብድርን ለማካካስ ስላለዎት መብቶች በተመለከተ በሙሉ እምነት ከህግ ጠበቃ ጋር መነጋገር። በራስዎ ውሳኔ ማካሄድ ካልቻሉ የሆነ ሰው እንዲያካሂድልዎት (ተተኪ ውሳኔ አቅራቢ) መምረጥ።
መደረግ ስላለበት ውሳኔ ለማካሄድ የእርስዎን አቅም ችሎታ ለማጣራት ወደ ልዩ ባለሙያ (በተለይ ለሽማግሌዎች እንክብካቤ ሰጪ ባለሙያ/ geriatrician) እንዲላኩ የርስዎን ሀኪም መጠየቅ።	ለርስዎ ውሳኔ እንዲሰጥ መቸና እንዴት እንደሆነ ግልጽ ለማድረግ በርስዎ ህጋዊ የሆነ ሰነድ (ለአቃቤ ህግ ሥልጣን መታገል) ላይ መለወጥ ወይም መሰረዝ ነው።
የስሜታዊ ድጋፍ ለማግኘት የርስዎን አጠቃላይ ሀኪም/ GP (ለብቻ) ወይም ከሚታመን ቤተሰብ፤ ጓደኞች ወይም ከማህበረሰብ መሪዎች ጋር ሆኖ ማነጋገር።	ስለርስዎ መረጃና ሰነዶች እንደገና የመታየት መብትዎ እና ለርስዎ ፍላጎት ግምት ውስጥ እንዲገባ ለማድረግ ውሳኔ ለሚያካሂደው ሰው መናገር።
ብቸኝነትንና ድብርትን ለማስወገድ ከርስዎ መደበኛ ጓደኞች፤ ጎረቤታዎች እና ከሚወዱት ቡድኖች ጋር ግንኙነትን መቀጠል ይሆናል።	አንድ ሰው በስህተት በተለይ እውነታ ባሉት ውሳኔዎች ላይ አቅም የለወትም ካለ አቅም እንዳለዎት በህግ ለማረጋገጥ ለኩውንስላንድ ሲቪልና አስተዳደር ልዩ ፍርድ ቤት ማመልከቻ ማስገባት።
እርስዎ ለውሳኔ ማቅረብ ስላለዎት መብቶች መርዳት ለሚችል ጠቃም በሆኑ መገናኛ ዝርዝር ውስጥ በተጠቀሱት አገልግሎቶች ከአንደኛው ተወካይ ጋር መነጋገር።	ከህግ ጠበቃ ጋር የርስዎን ኑዛዜ በግላዊነት እንደገና ማየት።
ክመጓጓዣ ጋር በተዛመደ በራስ ለብቻ ሆኖ ማካሄድን ለመጨመር ለድጋፍ አገልግሎቶች እና/ወይም ለቤት ሁኔታን በመቀየር ለማሻሻል የእኔ እድሜ አንጋፋ እንክብካቤ ግምገማ ለማካሄድ እርዳታ ያገኛል።	ሴንተርሊንክ ለተመረጠ ወይም ለባንክ ሥልጣን ለተሰጣቸው ማንኛውንም ቤተሰብ ወይም ጓደኞች መሰረዝ ስለመፈለግዎ ግምት ውስጥ ማስገባት።
ለፍጆታ ክፍያ በቀጥታ እንዲቆረጥ ማቀናጀት።	ለተሻሻለ እንክብካቤ እቅድ ሰነዶች ማሟላት ማለት እንደ የተሻሻለ ጤና አመራር እና/ወይም የምርጫ መግለጫ ጽሁፍ።

ያለ ክፍያ በነጻ እርዳታ የት ይገኛል

ለእድሜ አንጋፋ ህጋዊና ድጋፍ አገልግሎቶች

በካክቶን ህጋዊ ማእከል/ Caxton Legal Centre ላይ ለህጋዊ የሆነ ምክርና ለማህበራዊ ሥራ ድጋፍና ውክልና
ስልክ: (07) 3214 6333

በእድሜ አንጋፋ ለሆኑ ማንሳቆል መከላከያ ክፍል

ስልክ: 1300 651 192

ADA አውስትራሊያ/ADA AUSTRALIA

ስለርስዎ ውሳኔ አሰጣጥ መብትዎ ወይም ከእድሜ አንጋፋ እንክብካቤ አገልግሎቶች ጋር ስላለዎት አሳሳቢ ጉዳይ አውጥቶ ለመነጋገር እርዳታ
ስልክ: 1800 818 338 ወይም 3637 6000

የተውሃደ እንክብካቤ/ DIVERSICARE

ከተለያዩ ባህልና ቋንቋ ያለበት ለመጡ ሰዎች ጥራት ያለው የቤት ውስጥ እንክብካቤ አገልግሎቶች ለመነጋገር እርዳታ
ስልክ: 1300 348 377

የፋይናንሻል አማካሪዎች/FINANCIAL COUNSELLORS

ከመደበኛ የሆነ እዳ ችግሮች ጋር በተዛመደ እርዳታ
ስልክ: 1800 007 007

ከፖሊስ ጋር ለመገናኘት/POLICE LINK

ስልክ: 13 14 44 ወይም ለድንገተኛ ችግሮች 000

የኩውንስላንድ ህዝባዊ ባለደራ/PUBLIC TRUSTEE OF QUEENSLAND

ያለክፍያ የኑዛዜ ቃል መግለጫ እና EPAs (በክፍያ) የረቀቀ ንድፍ
ስልክ: 1300 360 044

በስልክ የአስተርጓሚ አገልግሎት/TIS

ስልክ: 13 14 50

የህዝባዊ መጉዘት ተከላካይ ቢሮ/OFFICE OF THE PUBLIC GUARDIAN

ለአቅመ አዳም በደረሰ ሰው የአካል ጉዳት ውሳኔ ማካሄድ አቅም አንጻራዊ ለተፈጠረ መንሳቆል ክርክር
ስልክ: 1300 653 187

በኩውንስላንድ ውክልና የተካተተ/QUEENSLAND ADVOCACY INCORPORATED

ለህጋዊ የሆነ ውክልና የአካል ጉዳት ላለባቸው ሰዎች
ስልክ: 1300 130 582

የኩውንስላንድ ህግ ማህበረሰብ/QUEENSLAND LAW SOCIETY

ለግል ህግ ጠበቃዎች ዝርዝር መረጃ ለማግኘት
ስልክ: 1300 367 757

የበላይ ጥያቄ መስመር/SENIORS ENQUIRY LINE

ጥያቄ ወይም ችግር ሲኖርዎ የት እንደሚኬድ እርግጠኛ ካልሆኑ
ስልክ: 1300 135 500

Caxton Legal Centre Inc.

© Copyright Caxton Legal Centre Inc.

1 Manning Street

South Brisbane Qld 4101

ስልክ: (07) 3214 6333

ፋክስ: (07) 3846 7483

ኢንተርኔት: www.caxton.org.au

ይህ መረጃ በየካቲት/February 2019 ዓ.ም ላይ ወቅታዊ ነው።

የክህደት ቃል

ይህ የመረጃ ዝርዝር ወረቀት ለአጠቃላይ መረጃ ብቻ ተብሎ የቀረበ እንጂ እንደ ህጋዊ የሆነ ምክርን የሚተካ ተደርጎ መወሰድ የለበትም። ይህ በሚጻፍበት ጊዜ ትክክለኛ እንዲሆን ማንኛውም ጥረት ቢካሄድም ህጉ የተወሰነበት እና ያለማቋረጥ ተለዋዋጭ እንደሚሆን ነው።

አንድ ሰው በዚህ መረጃ ወይም ከዚህ ጽሁፍ ማስወገድ ተመርኩዞ በደረሰበት ማንኛውም ኪሳራ፣ በደል ወይም ጉዳት፣ የፋይናንሻል ወይም ሌላ ችግር የተቀባይነት ሀላፊነት የለም።

